

[illegible]

Antradienis, 1947.V.20

- KAS NORI REPATRIJUOTI-į Pabaltijo kraštus, pagal Umrros potvarkį, rytoj /V.21/ 11 val. turi prisistatyti rusų ryšių karininkui Area Welfare raštinėje /Sedanstr.10/, kur galės gauti informaciją ir užsiregistruoti. Mūsų komitetas per Umrą yra gavęs "Tiesos" numerių ir rusų kalba brošiūrą išvietintųjų klausimais.
- IRO PARENGIAMOJI KOMISIJA, Londono žiniomis, Genevoje pavadė tos organizacijos gen.sekretoriui pradėti tartis su Umrra ir atitinkamomis karinėmis įstaigomis dėl DP perėmimo IRO globon.
- DĖL 400.000 DP ĮLEIDIMO per 4 metus į JAV, kaip New Yorko radijo komentatorius Anna Bürger širyt pareiškė, įstatymo projektas būsiąs pradėdamas svarstyti birželio 4 d. Iš-vyriausybės pusės esą ir palankių balsų dėl to įstatymo priėmimo.
- 600 ŽYDŲ DP, Londono žiniomis, norinčių nelegaliai patekti į Italiiją; sulaikyta prancūzų zonoje Austrijoje ir vėl gražinti į amerikiečių zoną, iš kur jie buvo iškeliavę.
- ANTROJI FAZĖ prez.Trumano pagalbos politikai užsieniams vykdyti, kaip iš Londono sakoma, jau pradėdama svarstyti JAV valstybės departamento, siekiant, kaip Marshallis esąs pareiškęs, "atgaivinti Europą". Muncheno-žiniomis, 14 dienų tuo reikalu truksią pasitarimai tarp užs.reik.min.Marshallio, ūkio vicemin.Cleyton ir buv.vicemin.D.Acheson. Kaip Londonas sako, Vašingtone pareiškama, jeigu eis tokiu tempu, kaip ligšiol, javų transportas, tai Vokietija per tris mėnesius gausianti daugiau kaip 1,2 mil. tonų javų iš JAV. Iš amerikiečių ir britų vyriausybės pusės pareiškama, jog šiuo tarpu nenumatoma vakarinėj Vokietijoje sumažinti maisto normos.
- AKLAI UŽDAROMA SIENA Persijos krašto apsaugos ministerijos įsaky-mu tarp Persijos ir Sov.Rusijos. Kaip iš Muncheno sakoma tatau padaryta dėl vėl jaučiamo šiaurinėje Persijoje, Azerbeidžane, neramumo, į kurią esą įsitraukę apie 15.000 partizanų bei maištininkų. Sovietų pasiuntinys Začikov iš Teherano išvykęs į Maskvą pasigydyti. Innsbrucko žiniomis, Persijos šachas specialioje audiencijoje priėmęs JAV laivyno, esančio Viduržemio jūroje, vadą, bet apie ką jie kalbė-ję - nepaskelbta.
- AMERIKIEČIŲ MISIJOS PIRMOJI GRUPĖ, Muncheno žiniomis, vadovaujama gen.Oliver ir susidedanti iš armijos laivyno karininkų bei vyriausybės atstovų, transporto lėktuvu iš JAV jau išskrido į Istambulą, kur prasidės pasitarimai dėl karinių įrengimų sustiprinimo Turkijoje pagal JAV teikiamąją turkams 100 mil. dolerių pagalbą. To pat radijo žiniomis, Londone aštuoniems Turkijos parlamentarams, kurie ten dabar lankosi, britų vyriausybė surengė pokylį, kuriame dalyvavęs pats min.pirm.Attlee, krašto apsaugos min.Alexander, prekybos min. Crips ir kt.
- BRITŲ VYRIAUSYBĖ PERDUODA Suomijos taikos sutarties pasirašymo dokumentus savo pasiuntiniui Maskvoje, kur, kaip iš Stuttgarto pranešta, tie dokumentai kartu su panašiais sovietų dokumentais būsią saugomi sovietų archyvuose.
- PER BANKIETĄ, surengtą Amerikos instituto kultūriniams santykiams palaikyti tarp sovietų ir amerikiečių, kaip Munchenas praneša, Gromyko vakar savo pasakytoje kalboje tarp kitko pareiškęs, jog atomo energijos monopolis tėsa iliuzija, nes mokslo pažangai negalima esi

užkirsti kelią. Gromyko pasisakęs prieš atomo energijos inspekciją bei kontrolę, nes sovietai nori išlaikyti savo ūkį nepriklausomą.

- SUSTREIKAVO Prancūzijos uostuose darbininkai. Beromūnsterio žiniomis, prancūzų prof.sajungų esą pareikšta, jog tai esąs tik "ispėjimo ženklas" didesniajam streikui, jeigu nebus padidintos prancūzų darbininkams algos ir pagerintos darbo sąlygos.

- ITALIJA PRAŠO priimti ją į JT, pateikdama tos organizacijos gen. sekretariatui savo prašymą, bet, kaip iš Muncheno sakoma, formaliai tas prašymas būsias galimas svarstyti tik tada, kai bus ratifikuota Italijos taikos sutartis. Italų komunistų vadas Togliatti reiškia protestą prieš JAV buv. vicemin. Sumner Welles per radiją pasakytąją kalbą, kurioje buvo pareikšta, jog italų komunistai nesivaržą su pinigais, gaudami jų iš Sov.Sajungos.

- NUO GEGUŽĖS 26 D., kaip iš Muncheno pranešta, JAV karinei valdžiai pasiūlius, uždraudžiamas privatus cigarečių bei tabako siuntinėjimas iš JAV į Vokietiją. Tuo būdu norima užkirsti kelią spekuliacijai rūkalais.

- PILNAS SAULĖS UŽTEMIMAS įvyksta šiandien, bet jis tebūsis matomas P.Amerikoje, P.Afrikoje ir kitose pietinio pusrutulio dalyse. Stuttgarto žiniomis; iš JAV nuvykusi mokslininkų grupė į Braziliją stebėti to užtemimo.

- CHORO REPETICIJOS šiandien 19 val. vyrams, 21 val. moterims.

- TEISYBĖ APIE 14 MILIJONŲ VERGŲ Sov.Rusijoje. - Tokia antraštė skaitome plačiai žinomame Amerikos žurnale "The Readers Digest"/1947 m. balandžio mėn./ Max Eastman straipsnį, kuris yra santrauka anksčiau išėjusios knygos "Nothing But Their Chains /Nieko be jų pančių/", parašytos David J.Dallin ir Boris Nikolajevsky ir išleistos Yale University Press. Straipsnis papildytas žiniomis savo akimis mačiusių lenkų, kurie buvo išlaisvinti iš vergų stovyklų Stalino-Sikorskio susitarimu, taip pat buvusiųjų sovietų slaptosios policijos valdininkų ir kitų, dirbusių stovyklų administracijoje, pranešimais ir daugeliu straipsnių iš sovietinės spaudos. Eastmano straipsnyje štai kas rašoma:

"Vienas iš nuostabiausių ir labiausiai sukrečiančių modernių laikų įvykių yra žmonių vergijos atgijimas Sovietų Rusijoje. Hitleris ją bandė pagal senovės romėnų planą, pavergdamas svetimsalius arba tariamai "žemesniausias rases". Stalinas gi, kuris netiki į rasinę nelygybę, yra pavergęs savo bendrus piliečius, lygiai kitų tautų žmones, tokiu laipsniu, kokio dar nematyta visoje istorijoje. Šiandien yra mažų mažiausia 14 milijonų vergų Sov.Sajungos privertinio darbo valstybėje. /Buv. sovietų diplomatas Kiril M.Aleksiev rusų ambasadoje Meksikoje ir 1946 metais iš ten pabėgęs dabar J.A. Valstybėse sutinka su čia paduodamuoju skaičiumi. Victor Kravčenko, parašęs knygą "I Chose Freedom/Aš pasirinkau laisvę/", spėja esant 20 milijonų. Plk.Cazalet, britų parlamento narys, kuri lydėjo Lenkijos min.pirm.Sikorskį lenkant stovyklas, pranešė, jog rusų generolas yra jam pasakęs: "Aš nežinau kodėl jūs taip karštai rūpinatės lenkais. Yra 20 milijonų mūsų pačių žmonių, gyvenančių tokio-
mis pat sąlygomis"./ Jie dirba sunkiausią, grubiausią, botagu varinėjimą darbą: anglis kasa; mišką kerta; girias valo; stato kelius, geležinkelius, kam s, aerodromus ir fabrikus. Jų darbo galia pigi, pastovi, kontroliuojama, klimato atžvilgiu "indiferentiška". Jie gali būti transportuojami prekiniais vagonais lyg galvijai bandomis be jokio pasipriešinimo, ir gali būti naudojami be rūpesčio dėl pagrindinės aprangos. Šie sovietų vergai nieko nekaštuoja jų laikytojams - MVD /vidaus reikalų ministerijai/; tai naujas vardas

valstybinei policijai, vietoj buvusio NKVD; o dar anksčiau GPU/, kurio agentai tiesiog juos renka nuo gatvių arba išvelka naktį iš lovos. 14 milijonų vergų darbas yra esminis faktorius "nirmosios socialistinės valstybės" ūkyje. Jei skaičius ima eiti mažyn, tai MVD moka paskelbti kiekvienam savo vietiniam skyriui kvotą vadina-
mųjų "nusikaltėlių", kad būtų suimami. Toji vergų sistema suaro pasityčiojimą iš pretenzijos, kad totalitarinė nuosavybės teisė esanti pašalinusi nedarbą. Yra daugiau nuolat pavergtų darbininkų. Sov.Sąjungoje, negu buvo laikinai neturinčių darbo darbininkų J.4. Valstybėse beviltiškiausiais depresijos metais. Kai kuriose stovyklose vergai gyvena blogesniais sąlygomis, negu kad jie kentė akmens amžius žmonės. Čia pavyzdžiui yra dalis parodymo vieno lenko kalinio, kuris anksčiau buvo buvęs teisėjas: "Pusnuogiai, ba-
si, pusgyviai mes atvykome į ledinę ir tuščią tundra, kur betgi buvo lazda su prikelta lenta, turinčia žodžius: "Stovyklos punktas Nr.228". Mes pavalgėme ruginių miltų, išplaktų nevirintame vande-
ny. Naktį miegojome apkasuose, prisiglaudę prie kitas kito ant šlapių šakų, padriektų dumblyne. 4 val. rytą kontrolierius mušė plieninį piūklą kirviu, garsindamas keltis. Niekam nereikė apsi-
taisyti; nes niekas nebuvo nusitaisęs. Tuoį atsikėlėme ir suvalgė-
me antrą davinį ruginių miltų, gautų iš vakaro. 5 valandą buvo antrasis signalas: "Prie darbo!" Lėtai vienas po kito baissiai pur-
vini padarai apsiskarmalavę išropojo iš savo dumblinų urvų, drebė-
dami nuo šalčio, pradėti dienos darbų. Dvokimas buvo nepakeliamas. Kartais kuris žmogus sustodavo kur buvęs; skųsdamasis, kad jis ser-
gas. Jeigu gydytojo asistentas, patikrinęs žmogaus pulsą, nusprę-
davo, kad kalinys melavo, tai nelaimingas būdavo mušamas ir spār-
domas. Daug mirėdavo kiekvieną naktį, ir pagal tvarką būdavo nuolė-
šiami drabužiais nuo kūno ir jį nuvilkdavo į "lavoninę", primitivią
daržinę, padarytą iš karčių ir šakų, kur gulėjo krūvos lavonų." Iš
kito vergo parodymo: "Mes gyvenome palapinėse be grindų. Kada vaka-
re sugriūždavome iš darbo, sustingę ir permirkę ligi kaulų krisda-
vome į dumblą, kurio buvo iki kelių, viduj palapinių. Gulėdavome
su visais savo drabužiais, tam tikrame lyg drugio krečiamame miego,
ir iki ryto jie šiek tiek apdžiūdavo, kol sargai su savo šunimis
ataidavo mūsų varyti į kitos dienos darbą. Kai iš mūsų naktis kas
numirdavo, mes tol slėpdavom jo kūną po suolais, kol pajėgdavome
išlaikyti smelvę, kad galėtume gauti velionies duonos davinį." Šie
pavyzdžiai yra paimti iš Rusijos Tol.Rytų ir Sicurės "mirties sto-
vyklų". Iš daugybės turimų liudijimų galima būtų duoti kelis to-
kius pat. aprašymus apie jų gyvenimą. Pranešimas apie gyvenimą
v i d u t i n i š k o j e stovykloje, pateiktas išauklėtos lenkės,
kuri dabar gyvena Jungtinėse Valstybėse, yra patvirtintas su sul-
kėtomis šimtų buvusiųjų tremtinių rašytiniais liudijimais. Vergai
guli ilguose mediniuose barakuose ant lentų tokio ilgio, kad išsi-
tektų žmogus. Kaliniai guli šalia vienas kito ant plikų lentų,
ankštai susiglaudę, atkištomis į praėjimą kojomis. Jie neturi jo-
kių čiužinių, patalynės ar paklodžių. Jie guli su tais pačiais
skarmalais, su kuriais eina į darbą. Vergai pilni utėlių, juos kan-
kina blakės ir žiurkės. Jiems neduoda vandens nusiprausti, ir jie
tegauna apsiplauti tik vieną kartą per mėnesį vienintelį kibirą
karšto vandens. Kiekviename barake būna viena krosnis, nuo kurios
šilta per 5-6 metrus aplinkui; kiti turi tenkintis savo gyvuline
šilima. 4 val. 40 min. vergus pakelia ginkluoti sargai. Jei jie
nepasiskubina, juos nutraukia nuo lentų su smūgiais. Jie pasiima
mažą medinį dubenį ir šaukštą /kurio niekada neplauna/ ir eina pas
katilą, kur gauna samtį skystos sriubos ir riekutę juodos duonos
/vieną mėnesį būna sriuba iš žuvies su jod plaukiančiomis galvomis
ir akimis. Kitą mėnesį ji esti iš avižų, nelukštentų kaip kad ēda

arkliai. Vėl kita mėnesį iš sojos papų išspaudų. Dar kita - iš kopūstų ir vandens. Po tokių pusryčių juos surikuoja, suskaito ir varo į darbą būriais po 25, lydimais ginkluotų šautuvais sargų. Kas rytą prieš pastjudinimą sargas pareiškia: "Aš jus išpėju, žingnis kairėn ar dešinėn - ir aš šausiu be jokio išpėjimo". Sargai šaudo, ir vergas, kuris bando pabėgti arba sverdi, paliekamas pakelėj. Kaliniai dirba 10-12 valandų iš eilės, gaudami pietų du pilnus valgomuosius šaukštus tyrės /"kaša"/. Nakčia juos surikuoja ir vėl suskaito, sargas pakartoja tą patį išpėjimą ir jie žygiuoja atgal. Jų vakarienė būna antras sriubos ir kiti du šaukštai tyrės. Po to jie ritasi ant savo lentų nakčiai. Toks būna jų gyvenimas, jei tik jie atlieka tai, kas yra vadinama produktingo darbo "norma". Jei jie neįstengia normos atlikti, jų mažuliukai maisto daviniai būna vis labiau mažinami. Kas atsisako dirbti - ir mažiau kaip 30% normos neatlikimas yra laikomas atsisakymu -, tą uždaro į "izoliatorių", namą su vienutėmis. Už pakartotinius atsisakymus paprasta bausmė esti mirtis. "Bet vistiek", sako kitas pranešėjas, "atsiranda "atsisakinėtojų", labiausiai žiemą. Paprastas tipas čia - tai visiškai persibaigęs žmogus, kuris į nieką nebereaguoja. Jis beturi vieną norą: ramiai gulėti ant savo lentų, kad ko mažiausiai gultų jausti nykstant energiją ir gyvybę. Stovyklų kalba jį vadiną "mirtininku". Kiekvienai stovyklų grupei yra paskirta ligoninė, visiškai toks pastatas kaip ir kiti ir su tomis pačiomis kiotomis lentomis gulėti. Bet čia duoda mažą maisto priedą, kiekvienas ligonis gauna apklotą, ir kai kurios ligoninės esti paverstos į tam tikros rūšies rojų, nes čia būna atsidėjęs gydytojas, paprastai taip pat vergas. Jis apribotas maisto stoka ir taisyklėmis, kurios, tiesą sakant, liepia žudyti geriau negu gydyti. Pavyzdžiui, bus nustatyta "ligų kvota", ir kas apserga dažniau negu nustatyta kvotoje - nepriimamas. Slykščiausias dalykas nacių vergų stovyklose buvo šeimų išdraskymas, nors tūkstančiais atvejų vokiečiai surinkdavo kalinius į šeimų grupes. Bet Rusijoje yra visuotinė taisyklė, net per masinius trėmimus, kad vyrus atskiria nuo žmonių ir neleidžia tarpusavy susižinoti. Ta pati taisyklė dažnai vartojama tėvams ir vaikams. Žiaurumo laipsnis svyruoja, nelygu laikas ir vieta, bet visose stovyklose galioje tos pačios taisyklės. Pirmutinis visos šios institucijos uždavinys - bausti ir naikinti, kai kada pasipelnant, diktatūros priešus. Nulatos reikia bijoti, kad nesušvelnėtų, ir kiekvienas sargas gerai žino, kad jei neišlaikys sovietinio žiaurumo laipsnio, gali pats būti pasiųstas į vergiją. Kurio pa gr i n d u sovietų piliečiai parenkami šiam vergų likimui? Tai žmonės, kurie klaido, priešinasi, kritikuoja arba kuriuos įtaria, kad jie slapta neapkenčia totalitarinio komunistų režimo. Kad ir kaip keista, bet daugiausia privilegijų tarp jų turi doroviniai nusikaltėliai - vagys, plėšikai, galvažudžiai. Mažiausiai privilegijų turi, kurie netvarkai priešinasi dėl dorovinių, religinių arba politinių priežasčių; tie yra vadinami "liaudies priešais". Tikrųjų nusikaltėlių tėra tik koks 15%. Kitus galima suskirstyti į septynias grupes: 1. "Bytovikai" - tai naujas sovietinis žodis, kuriuo vadinami visi, kas "nukrypta" nuo socialistinio "gyvenimo būdo". Kadangi viskas yra suvalstybinta, tai net žmogus, kuris pardavinėja limonadą būdelėje, jau yra valstybės tarnautojas, ir čia yra neišsamiamas šaltinis vergų stovykloms imtinių. Pvz. kolchozo virėja pamiršo pasūdyti pietus. Ji buvo teisama "už viešosios pareigos neatlikimą". Kolchozas pasiuntė žmogų į miestą parduoti rugių - vietoj 26 ar 27 rublių jis tagavo 23. Jis buvo suimtas už netinkamą pardavimą. 2. Būžės. Tai apsukrūs ir pažangūs ūkininkai, kurie teisėtai išigijo kiek daugiau žemės ir gyvulių už savo kaimynus ir tarėsi teisėtai elgtis. /Bus daugiau/.